

ZONDAG

1

JANUARI

Nieujaarsdag

'Every man should be born again on the first day of January.
Start with a fresh page.'

HENRY WARD BEECHER,

AMERIKAANS SOCIAAL ACTIVIST EN MINISTER

Gemiddelde neerslag:	Ukkel 2,7 mm	De Bilt 4,3 mm
Gemiddelde maximumtemperatuur:	Ukkel 4,6 °C	De Bilt 5,1 °C
Gemiddelde minimumtemperatuur:	Ukkel -0,3 °C	De Bilt -0,1 °C
Zon:	op 8.47 uur	onder 16.37 uur
Maan:	op 10.26 uur	onder 20.18 uur

TUINGEDICHT

De huisboom

Als huisboom van het leven
wil ik je verzorging geven
beschutting tegen heil
en onheil
als daar al verschil tussen is

Je koesteren
betrekking
en ruimte geven

[...]

Wanneer de tijd komt
dat je mij verlaat
zul je geen bewoner
maar een huisboom
zelve zijn

Tot dan verhuur ik
je mijn kamers
van leven en licht
als gezelschap
omdat mijn huis
geen vesting
maar een grond
van leven is

MAANDAG

2

JANUARI

De maand januari is genoemd naar de Romeinse god Janus, de god van alle begin en van de overgang van oud naar nieuw. Vroeger werd januari ook louwmaand genoemd. 'Louw' komt van looien: in januari werd de huid van de geslachte dieren gelooid. Hardmaand is een andere oude benaming, die duidt op hard vriezen.

Gemiddelde neerslag:	Ukkel 2,7 mm	De Bilt 3,8 mm
Gemiddelde maximumtemperatuur:	Ukkel 5,9 °C	De Bilt 5,1 °C
Gemiddelde minimumtemperatuur:	Ukkel 0,0 °C	De Bilt -0,4 °C
Zon:	op 8.47 uur	onder 16.38 uur
Maan:	op 10.57 uur	onder 21.27 uur

PLANTAARDIGHEDEN

Een vroege lente

Het leefpatroon van planten en dieren verschuift steeds vaker als gevolg van klimaatverandering. De ontwikkeling van de lentepflanzen vond de afgelopen 15 jaar gemiddeld 12 dagen eerder plaats dan normaal. 2014 liet met 25 dagen de grootste vervroeging zien. De lente in 2014 was met een gemiddelde van 11,2 °C de op een na warmste lente ooit. Alleen de lente van 2007 was met 11,7 °C nog zachter. De lente van 2013 was met een gemiddelde temperatuur van 7,4 °C vrij koud, waardoor de ontwikkeling van de planten gemiddeld 3 dagen later was. De lentes van 2001, 2006 en 2010 begonnen minder dan een week vroeger dan normaal.

De zomer laat net als de lente een gemiddelde vervroeging van 12 dagen zien. De sterkste vervroeging van 24 dagen was in 2007. 2011 staat met 22 dagen op de tweede plaats en 2014 met 20 dagen op de derde. Net als bij de lente was 2013 de enige zomer van de afgelopen 15 jaar waarbij de ontwikkeling iets later was dan normaal.

De herfst liet meteorologisch de kleinste verandering zien. De herfsttemperatuur lag de afgelopen 15 jaar gemiddeld 1,1 °C hoger dan de referentieperiode en dat is ook te zien aan de fenologische verschuiving die 'maar' gemiddeld 9 dagen later is. De herfst met de grootste verschuiving was 2006 (19 dagen later), gevolgd door 2005 (16 dagen) en 2013 (15 dagen).

D I N S D A G

3

J A N U A R I

‘Wie op Sint-Genoveva snoeit,
zijn boomgaard overmatig bloeit.’

Deze weerspreuk herinnert eraan dat de wintersnoei van onze
appel- en perenbomen nu dringend moet gebeuren.

Gemiddelde neerslag:	Ukkel 2,1 mm	De Bilt 4,5 mm
Gemiddelde maximumtemperatuur:	Ukkel 4,9 °C	De Bilt 5,2 °C
Gemiddelde minimumtemperatuur:	Ukkel 0,6 °C	De Bilt -0,6 °C
Zon:	op 8.47 uur	onder 16.39 uur
Maan:	op 11.24 uur	onder 22.39 uur

PLANTAARDIGHEDEN

Vroege bloeiers

Vorig jaar organiseerden FLORON en Tuintelling.nl voor de tweede keer een plantenjacht rond oud en nieuw. Tussen 25 december en 3 januari konden plantenliefhebbers een landelijk overzicht maken van alle planten die in bloei staan. Meer dan 1000 mensen deden mee, onder wie ook 170 tuiniers die de planten in hun tuin telden. Dat laatste leverde in totaal 1413 bloeiende tuinplanten op. Voorop staat het madeliefje, gevolgd door straatgras, kruipklokje en kleine maagdenpalm. Verder was er in de tuinen veel bloei van winterjasmijn, goudbloem, tuinviooltje, schijnaardbei, sneeuwkllokje en *Berberis aquifolium*.

Landelijk werden ruim 27000 bloeiende wilde en verwilderde planten geteld. Het madeliefje werd het meest geteld; de soort werd in 78 procent van de lijsten vermeld. Verder staan in de top 10: paardenbloem, straatgras, klein kruiskruid, paarse dovenetel, herders-tasje, vogelmuur, kropaar, witte dovenetel en gewone melkdistel. Paarse dovenetel viel op als flinke stijger in vergelijking met 2014, duizendblad als flinke daler. Ook jakobskruiskruid, harig knopkruid en Canadese fijnstraal zijn flink gedaald. Klein streepzaad, dagkoekoeks-bloem en hazelaar zijn gestegen.

Door het warme winterweer bloeiden er twee keer zoveel soorten en stonden bijna vijfmaal zoveel voorjaarsplanten in bloei, bijvoorbeeld hazelaar, speenkruid en sneeuwkllokje.

Ook bij de 400 Vlaamse tellers stond het madeliefje bovenaan, gevolgd door de paarse dovenetel, paardenbloem, scherpe boterbloem en herderstasje.

WOENSDAG

4

JANUARI

Spruitjes, pastinaak en aardperen smaken beter als het gevroren heeft. Bij die laatste groente wordt door de vrieskou zetmeel omgezet in suiker.

Gemiddelde neerslag:	Ukkel 2,2 mm	De Bilt 4,5 mm
Gemiddelde maximumtemperatuur:	Ukkel 4,4 °C	De Bilt 5,1 °C
Gemiddelde minimumtemperatuur:	Ukkel -0,1 °C	De Bilt -0,6 °C
Zon:	op 8.47 uur	onder 16.41 uur
Maan:	op 11.50 uur	onder 23.52 uur

PLANTAARDIGHEDEN

Geurkalender

Er zijn duizenden geurende planten. Hier volgt een beknopt lijstje van enkele favorieten.

Januari:	sneeuwkllokje, toverhazelaar
Februari:	<i>Crocus</i> 'Snowbunting', <i>Iris reticulata</i>
Maart:	maarts viooltje, narcis, peperboompje
April:	<i>Cyclamen europaeum</i> , magnolia, sleutelbloem
Mei:	blauwereggen, lelietje-van-dalen, sering
Juni:	roos, lupine, daglelie
Juli:	anjer, <i>Lathyrus</i> , lavendel
Augustus:	lelie, flox, verbena
September:	Oost-Indische kers, afrikaantje, herfstaster
Oktober:	afrikaantje, <i>Cimicifuga</i> (zilverkaars)
November:	<i>Crocus sativus</i> (saffraankrokus)
December:	meloenboompje (<i>Chimonanthus praecox</i>)